

ÜLEVAADE

**Mee tootmise ja turustamise arendamise
Eesti riiklik programm 01.09.2010 – 31.08.2013**

ARUANNE

**programmi 2. aasta I poolaasta tegevuse kohta
perioodil 01.09.2011 – 29.02.2012**

**Koostas: Aivar Raudmets, projektijuht
Eesti Mesinike Liit
J.Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn
Tel. 53 414 067**

**Tallinn
2012**

Sissejuhatus

Eesti mesindusprogrammi 2010-2013 teise tegevusaasta esimese poolaasta aruanne annab ülevaate ja selgitused aruandeperioodil 01.09.2011 – 28.02.2012 programmi tegevuskava täitmisest, tegevuste sisust ja tulemustest ning nende tegevuste täitmisega seotud kuludest. Aruanne lähtub mesindusprogrammi meetmete ja alameetmete struktuurist ning aruandes on kasutatud sellele vastavat numeratsiooni. Programmi raames sõlmitud töövõtulepingute numeratsiooni osas on kasutatud kuju PR-8-X.Y-Z, kus number "8" tähistab 8. programm-aastat vastavalt Mesindusprogrammi 2004 - 2007 raames alustatud programm-aastate numeratsiooni süsteemile või mesindusprogrammi 2010 – 2013 seisukohast 2. programm-aastat.

1. Tehniline abi.

1.1. Tehniline teostus, projektijuht.

Mesindusprogrammi 2010-2013 projektijuhi ülesandeid täitis programmi teise aasta esimese poolaasta vältel Aivar Raudmets, kes tegutseb Eesti Mesinike Liidu Töölepingu alusel. Tööleping on sõlmitud tähtajaliselt 01.09.2010 kuni 31.08.2013.a, seega kokku 36 kuud.

Aruandeperioodil 01.09.2011-29.02.2012 toimusid väljamaksed projektijuhile igakuiselt vastavalt töölepingule eurodes, millelt tasuti töövõtja poolt töötuskindlustusmaks ning jäägilt tulumaks. Brutosumma alusel tasus EML Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandjapoolse töötuskindlustuse maksu.

Raamatupidamisteenuse osas sõlmiti Mesindusprogrammi 2010-2013 teise aasta esimesel poolaastal töövõtuleping raamatupidajaga, kellele vastavalt lepingule tasuti I poolaasta kolme etapi osas dokumendihaldustöö eest seisuga 31.10.2011.a, 30.12.2011.a ja 29.02.2012.a iga perioodi kohta. Brutotasu summa alusel tasus EML Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmaksu.

Raamatupidamisteenuse brutopalgakulu oli väljamaksete alusel üldjoontes vastavuses tegevuskavas I poolaastal kavandatud summale.

Transpordikulude osas makstakse vastavalt Eesti Mesinike Liidu juhatuse otsusele projektijuhile isikliku auto kasutamise kulude eest mesindusprogrammi tegevuste täitmisel kompensatsiooni sõidupäeviku alusel koostatud aruande kohaselt.

Side- ja kontorikulude hulka on aruandeperioodil arvatud:

1) **Rendi ja kommunaalmaksete kulu (EPKK).**

2) **Sidekulud**

Elion - EML kontoris **lauatelefoni ja interneti ühenduse** kulu.

EMT mobiiltelefoni kasutamise teenuse kulu, mida esimesel poolaastal vastavalt esitatud arvetele tasuti **5 kuu** (sh september kuni detsember 2011 ja jaanuar 2012) osas.

Elisa mobiilse interneti kasutamise teenuse kulu, mida esimesel poolaastal vastavalt esitatud arvetele tasuti **5 kuu** (sh september kuni detsember 2011 ja jaanuar 2012) osas.

3) **Postikulud**

Alameetme 1.1 side- ja kontorikulude hulka kuuluva postikuluga seoses teise aasta esimesel poolaastal makseid ei toimunud.

4) **Kontoritarvete kulu** moodustavad:

Kontoritarvete (kiirkõitjad, koopiapaber, registrid) ostmine Büroomaailmast (Infotark AS).

Projektijuhi arvuti klaviatuurile ja hiirele patareide ostmine Torupilli Selverist.

Ümbrikute (C4) ostmine ja saatja aadressi trükkimine, 1000tk SysPrint OÜ-lt.

Tooneri TOPCART ostmise Printerite Taastuskeskus MTÜ-lt.

Aruandeperioodil 2. programm-aasta I poolaastal olid alameetme 1.1 Tehnilise teostus, projektijuht osas kõik tegevuskulud kokku **11 571,91 eurot**, mis on **429,35 euro** võrra väiksem I poolaasta eelarves planeeritud summast **12 001,26 eurot**.

1.2. Koolitajate koolitus.

Aruandeperioodil toimus 1.2 alameetme Koolitajate koolituse raames 7.-8. jaanuaril 2012.a 2-päevane seminar Olustveres. Kokku toimus loenguid ja ettekandeid 12 tunni ulatuses, mille eest maksti lektoritasu (koos sotsiaal- ja töötuskindlustus- ning teiste maksudega) vastavalt programmi 2. aasta eelarvele.

Seekordsel koolituse olid põhilisteks teemadeks: Andragoogika (Loengud ja rühmatööd); Mesi, mesilastooted ja nende mõju inimorganismile; Näiteid apiteraapiast; Seadusandlus ja mesindus; Mesilasperede suremuse ja kadude hindamine ning selgitamine; Mesilasperede hindamise alused; Tehnoloogiliste võtete tutvustamine oma mesila näitel.

Selle õppuse loengute maht oli kokku 12 tundi, millest mesindusprogramm maksis lektoritasu **6 lektorile kokku 12 loengutunni** mahus. **Osavõtjaid** oli kokku **33**, sealhulgas piirkondlike mesinike seltside lektoreid ja aktiivi esindajad üle kogu Eesti.

Lektorite lähetuskuludeks maksti transpordihüvitist.

Olustvere TMK poolt esitatud arve alusel olid 07.-08.01.2012.a mesinike koolitajate koolituse õppuste läbiviimise kulud järgmised::ruumide ja tehnovahendite rent, õppustest osavõtjate majutus, õppematerjalide paljundus

Meetme 1.2 Koolitajate koolitusel koolitati I poolaastal 33 inimest, kellest Mesindusprogrammi lõppeesmärgina moodustub vähemalt 15-liikmeline koolitajate aktiiv.

Olustveres 07.-08.01.2012 toimunud koolitusel näidati ja selgitati osalejatele koolituse läbimise kriteeriumite täitmist, vastavalt koolitajatele edastatud „Mesinike koolitajate koolituse läbimise kriteeriumitele“. Eelnevalt saadeti koolitatavatele kriteeriumite täiendatud versioon (avaldatud ka mesindusprogrammi veebilehel), mille alusel tuleb koolitajatel arvestada ka järgneva aasta jooksul:

1. Võtab osa kõigist Eesti riikliku mesindusprogrammi 2010-2013 raames toimuvatest koolitajate koolitustest ning osaleb vähemalt 75%-l vabariiklikel mesinike teabe- ja õppepäevadel ...

(muudetud november 2011)

... või kirjutab mesinduse alaseid artikleid avaldamiseks infolehes „Mesinik“ või koostab mesindusalaseid trükiseid.

2. On lektoriks vähemalt ühel Eesti riikliku mesindusprogrammi raames toimival õppepäeval poolaasta jooksul (*vähemalt 2 loengu tundi aastas*), kasutades loengu materjali edastamiseks mesinike koolitajate koolitusel saadud teadmisi ja oskusi.

(muudetud november 2011)

Loengutundide puudumisel kirjutab mesinduse alaseid artikleid avaldamiseks infolehes „Mesinik“ või koostab mesindusalaseid trükiseid.

3. Laseb õppepäevast osalejatel täita tagasisidelehe ja analüüsib tagasisidet.
4. Teeb eneseanalüüsi - *Mina õpetajana. Kuidas mul läks? (kasutatud õpetamismetoodikad, tagasiside õppijatelt, kasutatud kirjandus, õppekava)*
5. Kolmanda aasta lõpuks teeb eneseanalüüsi - *Mina õppijana.*

Koostab kolme aasta jooksul õpimapi: koolitajate koolituselt saadud tunnistused, tehtud kodutööd/koostatud õppematerjalid, eneseanalüüsilehed, õppepäevadelt saadud tagasisidelehed.

Koolituse läbimisel (3 aasta jooksul) kajastuvad õppeprotsessina nii teoreetiline õpe kui praktiliselt läbi viidud (analüüsitud) loengud.

(muudetud november 2011)

Tulemused fikseeritakse iga aasta lõpus, mille alusel antakse välja tunnistused mesinike koolitajate koolitusest osalejatele. Kolmanda aasta tunnistused antakse koolitusel osalenutele 2013.a suvel toimuval vabariiklikul mesinike teabepäeval.

Tulemuste fikseerimisel, perioodil 15.01.2011 – 31.08.2013, võetakse aluseks Tabel 1: Mesinike koolitajate koolituse läbimiseks vajalike tööde kirjeldus ja tundide arv. (vaata käesolevas dokumendis lk 2)

Tabel 1: Mesinike koolitajate koolituse läbimiseks vajalike tööde kirjeldus ja tundide arv

Jrk nr	Mesinike koolitajate koolituse läbimiseks vajalike tööde kirjeldus	1. aasta 15.-16.01.2011 / tundide arv	2. aasta (perioodil 01-2011 - 01-2012) / tundide arv	3. aasta (perioodil 01-2012 - 01-2013) / tundide arv	Kolme aasta kokkuvõte / tundide arv
1.	Kontaktitudide arv				
1.1	Mesinike koolitajate koolitus	12	12	12	36
1.2	Vähemalt 75%-l (100%=24t) vabariiklikel mesinike teabe- ja õppepäevadel osalemine:	0	18	18	36
	<i>märkus: alla 75% koostab mesindusalaseid artikleid ja trükiseid vastavalt kokkuleppele.</i>	0	0	0	0
	Kontaktitudide arv aasta jooksul kokku:	12	30	30	72
2.	Iseseisev töö (mitte kontaktitudid)				
2.1	loengute ette valmistamine	0	2	2	4
2.2	loengute läbi viimine	0	2	2	4
2.3	tagasiside ja eneseanalüüsid	0	1	1	2
2.4	kodused tööd (õpimapi koostamine)	0	1	1	2
	Iseseiseva töö hulk aasta jooksul kokku:	0	6	6	12
	<i>märkus: loengutundide puudumisel koostab mesindusalaseid artikleid ja trükiseid vastavalt kokkuleppele.</i>	0	0	0	0
	Aasta jooksul kokku:	12	36	36	84

(muudetud november 2011 - tabel 1 on lisatud täienduseks Mesinike koolitajate koolituse läbimise kriteeriumitele)

Koolitajate koolituse 2.aasta I poolaasta kulud olid kokku **1 942,76 eurot**, mis on **25,72 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast **1 968,48 eurot**.

1.3. Vabariiklikud seminarid ja teabepäevad

Mesindusprogrammi 2. aasta I poolaastal korraldati 3 vabariiklikku seminari ja õppepäeva 18 tunni ulatuses, mille eest maksti lektoritasu (koos sotsiaal- ja töötuskindlustus- ning teiste maksudega) vastavalt programmi 2. aasta eelarvele.

Seminarid ja teabepäevad toimusid järgnevalt:

- 26. ja 27. novembril 2011.a toimusid Jänedal Sügisesed vabariiklikud mesinike teabepäevad (Mesindus Eestis, Soomes, ja mujal. Apimondia 2011 Argentiinas). Loengute maht oli kokku 11 tundi, millest mesindusprogramm maksis lektoritasu **10 lektorile kokku 11 loengutunni** mahus. **Osavõtjaid** oli kokku **122**.
- 11. veebruaril 2012.a toimus üks vabariiklik mesinike teabepäev Põltsamaal (Talvine vabariiklik mesinike teabepäev. Mesilaspere ja mesiniku tervis). Loengute maht kokku 6 tundi, millest mesindusprogramm maksis lektoritasu **8 lektorile kokku 7 loengutunni** mahus. **Osavõtjaid** oli kokku **100**.

Lektorite lähetuskuludeks maksti transpordihüvitist.

- Vabariiklike mesinike teabepäevade läbiviimise kulud olid järgmised: Ruumide ja tehnovahendite rent, muud kulud (maksti Vabariiklike mesinike teabepäevade Maalehes kuulutamise eest kokku 2 korral). Teabematerjalide kulu ei olnud.

Kokku olid vabariiklike teabepäevade kulud 2.aasta I poolaastal **2 680,06 eurot**, mis jääb eelarve piiridesse olles **330,18 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast **3010,24 eurot**.

1.4. Kohalikes mesinike ühendustes õppepäevad.

Mesindusprogrammi 2010–2013 raames aruandeperioodil 2. aasta I poolaastal vormistati ja esitati aruanded kokku **26** mesindusõppuse või teabeõhtu osas. Kohalike mesinike seltside poolt korraldatud mesindusõppuste lektoritele tasuti mesindusprogrammist kokku **65 loengutunni** mahus.

Loengutasusid maksti Kohalike mesinike ühenduste õppepäevadel esinenud lektoritele järgmiselt:

- FIE- või OÜ-lektoritele, kes olid lektorilepingute täitjad **15 lektorilepingu** korral, tasuti vastavalt programmi 1. aasta eelarvele FIE-de poolt esitatud arvete alusel kokku **28 loengutunni** mahus.
- Mitte-FIE lektoritele, kes olid lektorilepingute täitjad **18 lepingu** korral, tasuti lektorilepingute kohaselt loengutunni eest brutosummas ning sellele lisaks maksti Maksu- ja Tolliametile vastaval määral sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksu. Lektoritasusid maksti mitte-FIE-lektoritele kokku **37 loengutunni** eest

Lektorite lähetuskuludeks maksti transpordihüvitist **13** korral.

Ruumide ja tehnovahendite rendi kulu aruandeperioodil kohalike ja piirkondlike õppe- ja teabepäevade läbiviimiseks tasuti esitatud arvete alusel kokku **12** korral.

Kuulutused ja muud kulud. Piirkondlike ja kohalike mesindus õppe- ja teabepäevade kohta ilmunud ajalehekuulutuste reklaamikulu tasuti vastavalt laekunud arvete alusel kokku **11** mesindusõppuse kuulutamise eest.

Õppematerjalide kulu tasuti aruandeperioodil vastavalt laekunud arvete alusel **2** korral.

Kohalikes mesinike ühendustes õppe- ja teabepäevade 2.aasta I poolaasta kulud vormistatud ja esitatud aruandluse alusel moodustasid kokku **5083,61 eurot**, mis on **276,08 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast **5359,69 eurot**.

1.5. Mesinike teavitamine.

Trükkimine ja postikulud jagunesid Mesindusprogrammi 2. aasta I poolaasta aruandeperioodil 01.09.2011–29.02.2012.a järgmiselt:

Trükkimiskulu

- koostati ja trükiti järgmised perioodilised mesinduse infolehed: “Mesinik” nr 5 (67) oktoober 2011.a, “Mesinik” nr. 6 (68) detsember 2011.a ja “Mesinik” nr. 1 (69) veebruar 2012.a. Nimetatud mesinduse infolehtede trükiarv oli igaühel **600** eksemplari ning nende teabelehtede kogutiraaži 1800 eksemplari.
- Vastavalt Juhtkomisjoni otsusele, avaldati 2.aasta I poolaasta trükis „Mesilasemade kasvatamine“ kaheosalisena (I ja II osa) ühes brošüüris, millega loetakse I poolaasta väike-trükiste maht (2 trükist poolaastas) täidetuks. Avaldatud trükise andmed on järgmised:

Aimar Lauge. Mesilasemade kasvatamine I ja II osa / Katrin Linask. Tallinn: Eesti Mesinike Liit, 2012 (Tallinn: SysPrint). 50 lk

Postikulu

- Mesinduse infolehtede “Mesinik” ja muu teabematerjali posti teel levitamine **kolmel** korral (oktoober ja detsember 2011 ning veebruar 2012). Sealhulgas ka veebruaris 2012 ilmunud mesinduse infolehe nr 1 (69) ja väike-trükise (I ja II osa) saatmise postikulu.

Teabematerjalide koostamisega ja trükiettevalmistusega tegeles 1.09.2011-29.02.2012 Katrin Linask, kes tegutses aruandlusperioodil mesindusprogrammi raames Töölepingu alusel.

Aruandeperioodil 1.09.2011-29.02.2012 toimusid väljamaksed teabematerjalide trükiettevalmistajale brutosummas igakuiselt eurodes, millelt tasuti töövõtja poolt töötuskindlustusmaks ning jäägilt tulumaks. Brutosumma alusel tasus EML Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandjapoolse töötuskindlustuse maksu.

Muudatus jaanuari ja veebruari 2012 brutopalgas on tingitud sellest, et 2012. aastal muutus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud töötasu alammäär ([Vabariigi Valitsuse 22.12.2011 määrus nr 169](#): § 1. Töötasu alammäära kehtestamine. Kehtestada töötasu alammääraks täistööajaga töötamise korral tunnis 1,80 eurot ja kuus 290 eurot). Sellest tulenevalt ning vastavalt EML juhatuse otsusele ja poolte kokkuleppele vormistati töölepingus töötasu muudatus.

Erialase kirjanduse ja teabematerjalide osas telliti 2.aasta I poolaasta aruandeperioodil teistest riikidest mesindusalaseid ajakirju 2012 aastaks järgmiselt:

- 2 Venemaal väljaantavat perioodilist mesindustrükist, ajakiri Ptšelovodstvo (Пчеловодство) ja ajaleht Paseka Rossii (Пасека России), mille eest tasuti vastavalt Edusamm-Post OÜ esitatud arvetele.
- Ameerika Ühendriikides väljaantav ajakiri American Bee Journal telliti 2012 aastaks, vastavalt juhtkomisjoni otsusele, Mesindusprogramm 2010-2013 1.aasta augustis 2011.

Praktilise teabelevitööga tegeles Mesindusprogrammi alameetme 1.5 raames I poolaasta aruandeperioodil käsunduslepingu nr alusel Ine Leinuste, kes korraldas teabematerjalide koostamist, süstematiseerimist ja mesinike hulgas nii posti teel kui ka õppepäevade osavõtjatele levitamist, mesindusala andmebaaside koostamist ja täiendamist, dokumenditööd, täites projektijuhi ja EML juhatuse juhiseid.

Aruandeperioodil 01.09.2011.a kuni 29.02.2012.a maksti teabematerjalide koostamise korraldamise, süstematiseerimise ja levitamise eest lepingu alusel lepingutasu, millest peeti kinni tulumaks ja mille alusel tasuti Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmaks.

Vastavalt eelpool toodud kulude struktuurile oli alameetme 1.5 summaarne kulu aruandeperioodil kokku **7 350,98 eurot**, mis on **108,85 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast **7 459,83 eurot**.

1.6. Teabelevivõrgustiku toimimiskulud.

Alameede 1.6 hõlmab Internet-teabelevi arendamiseks ja toimimise tagamiseks vajalikke tegevusi ning sellekohaseid kulutusi veebilehe www.mesindusprogramm.eu kaudu.

Mesindusprogrammi 2010–2013 2. aasta I poolaastal juhtis Mesindusprogrammi tegevuste teabelevi ja internetis kajastamist FIE Urmas Verlin, kes tegutseb mesindusprogrammi raames töövõtulepingu alusel.

Aruandeperioodil 01.09.2011.a kuni 29.02.2012.a tasuti Teabelevivõrgustiku toimimiskulude I etapi tehtud tööde eest vastavalt programmi 2. aasta eelarvele ja esitatud arve alusel.

Mesindusprogramm 2010-2013 **Lepingu** täitmisel 2. aasta **esimese** etapi perioodil **01.09.2011 – 29.02.2012.a** on tehtud järgmised tööd:

- On pikendatud Eesti Mesindusprogrammi tarbeks domeeni www.mesindusprogramm.eu ja parema kättesaadavuse saavutamiseks lisadomeeni www.mesindusprogramm.ee
- Mõlema domeeni ja serveriga seotud rendikulud on tasutud.
- Mesindusprogrammi veebilehe mootoriks kasutatud Drupal sisuhaldustarkvara ja selle lisamooduleid on uuendatud, tagamaks lehe turvalisus ja töökindlus.
- Programmi lehele on sisestatud kõik Mesindusprogrammi projektijuhi poolt maili teel saadetud materjalid.
- Jätkatud on uudiskirja saatmist tellijatele tagamaks veebilehel tehtud uuenduste operatiivset teavitamist.
- On jätkatud vaatlusmesilate kaalutabelite operatiivset edastamist intranetis, perioodi jooksul on kontrollitud tabelite täitmist.
- Vaatlusmesilate asukohad on leitavad veebikaardilt ja graafikud on kättesaadavad programmi veebilehel. Graafikute uuendumine on automaatne.
- Jätkatud on elektrooniliste tarukaalude andmete veebi edastamise parima lahenduse väljatöötamist ja testimist.
- Jätkatud on ingliskeelse veebiversiooni tõlkimist ja arendamist.

1.7. Test- ja vaatlusmesilad.

Mesindusprogrammi 2010-2013 2. aasta I poolaasta aruandeperioodil 01.09.2011 – 29.02.2012.a toimusid sügis-talvise perioodi tarukaalu näitude ja ilmavaatluste põhinäitajate fikseerimised 4 test- ja vaatlusmesilas Eesti erinevates piirkondades.

Tehnilised abivahendid ja seadmed kulurealt tasuti 2.aasta I poolaasta aruandeperioodil kahe elektroonilise tarukaaluga BeeWatch Main Hive Scale seotud kulud järgmiselt:

- Patareide (6tk) ostmine Torupilli Selverist 08.09.
- Elisa mobiilse interneti kasutamise teenuse kulu, mida esimesel poolaastal tasuti **5 kuu** (sh september kuni detsember 2011 ja jaanuar 2012) eest.

Palgakulu test- ja vaatlusmesilates

Aruandeperioodil vaatlusi teinud vaatlusmesilad paiknevad Viljandimaal (Antu Rohtla), Tartumaal (Janek Saarepuu), Põlvamaal (Raimo Kiudorf) ja Harjumaal (Ülo Lippa).

Vastavalt lepingutele tasuti 4 vaatlusmesila mesinikele vaatlusperioodi eest järgmiselt:

- **FIE-de** (2) puhul tasuti I etapi makse vastavalt lepingule pärast Töö üleandmise-vastuvõtmise aktile allakirjutamist, FIE poolt esitatud arve alusel.
- **Mitte-FIE-de** (2) puhul tasuti vastavalt lepingule, pärast Töö üleandmise-vastuvõtmise vaheaktile allakirjutamist II etapi makse brutosummas, millest peeti kinni tulumaks ja mille alusel tasuti Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmaksu.

Vastavalt eelpool toodud kulude struktuurile oli alameetme 1.7 summaarne kulu aruandeperioodil kokku **812,71 eurot**, mis on **912,90 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast **1 725,61 eurot**.

1.8. Piirkondlik mesilashaiguste seire.

Piirkondliku (maakonnad) ja laiemalt ülevabariigilise mesilashaiguste seire tegevuste ja arendustöö kavandamiseks ning selle tegevuse juhtimiseks on mesindusprogrammi 2. aastaks sõlmitud töövõtuleping veterinaarala ja mesilashaiguste spetsialistiga FIE Arvi Raiega. Vastavalt lepingule juhib ja juhendab Arvi Raie mesilashaiguste seirealaseid tegevusi, sealhulgas mesilashaiguste seireanalüüside tegemist meeproovidest, aga ka haiguskahtluse korral haudme- või meeproovide võtmist ja analüüsidele suunamist.

Transpordikulu

Aruandeperioodil 01.09.2011 – 29.02.2012.a tasuti meetme juhile lepinguga seotud tegevuste, sealhulgas mesilashaiguste seiretööde, täitmiseks isikliku auto kasutamine I ja II etapi transpordikulude katteks sõidupäevikul põhineva aruande alusel.

Palgakulu

Kahe etapi, I etapp perioodil 01.09 – 30.11.2011.a ja II etapp perioodil 01.12.2011 – 29.02.2012.a, eest tasuti vastavalt lepingule pärast töö üleandmise-vastuvõtmise aktile allakirjutamist, FIE poolt esitatud arve alusel.

Teabematerjalid, analüüsid ja muud kulud

Seireuuringute raames telliti aruandeperioodil Veterinaar- ja Toidulaboratooriumilt laboratoorsed analüüsid 5 meeproovi osas ameerika haudmemädaniku suhtes, mis kõik osutusid negatiivseks.

Aruandeperioodil 01.09.2011 – 29.02.2012.a olid alameetme Piirkondlik mesilashaiguste seire tegevused järgmised:

1. Koostati 2011/2012.a mesilashaiguste seire detailne tegevuskava, alameetme 1.8 raames ja lepingu PR-8-1.8-1 täitmise kohaselt.

❖ *Mesilaste haiguste avastamiseks läbiviidava seireprogrammi rakendamise suunised.*

Uuring keskendus järgmiste mesilaste haiguste ja haigustekitajate suhtes:

- 1) Ameerika haudmemädanik tekitaja *Paenibacillus larvae larvae*
- 2) Euroopa haudmemädanik tekitaja *Melissococcus pluton*
- 3) Kotthae tekitaja viirus
- 4) Lubihae tekitaja seen *Ascosphaera apis*
- 5) Nosematoos tekitaja *Nosema apis*
- 6) Akarapidoos tekitaja *Acarapis woodi*
- 7) Varroatoos tekitaja *Varroa destructor*

❖ *Üldnõuded ja kriteeriumid.*

- 1) Uuringuga hõlmatakse ajavahemik, mis kestab 1. septembrist 2011 kuni 31. augustini 2012.
- 2) Kevadel ajavahemikul 01.03-30.04.2012 on kavas läbi viia uuringud, mis hõlmaksid tarulangevate uurimise nosematoosi, varroatoosi, akarapidoosi ja Ameerika haudmemädaniku eoste suhtes.

- 3) Ajavahemikul 01.05-01.09.2012 on kavas läbi viia uuringud, mis hõlmaksid kärjeproovide võtmist haudmehaiguste kahtluse puhul samuti meeproovide uurimist Ameerika haudmemädaniku eoste suhtes.
- 4) Ajavahemikul 01.09. 2011-31.08.2012 meeproovide uurimine Ameerika haudmemädaniku eoste suhtes.
- 5) Seire korras võetakse mesilatest haudmeproove, langetise proove ja meeproove.
- 6) Proovid viiakse analüüsimiseks riiklikusse laborisse, milleks on Veterinaar- ja Toidulaboratoorium.
- 7) Ressursside säästmise huvides soovitatakse kasutada ka muuks otstarbeks kogutud proove.
- 8) Kogutakse informatsiooni 01.09.2011-31.08.2012 mesilasperede hukkumise või hääbumise kohta ja mesilasperede kollapsi sündroomi ilmingutest
- 9) Suunata suuremat tähelepanu vaha töötlejate osas, eelkõige vaha kvaliteedi ja terviseohutuse suhtes ameerika haudmemädanikule.

2. Mesilaste haiguste seire tulemused 01.09.2011-29.02.2012

2011.a uuriti mesilaste haigusi Tallinna VTL-is.

Ameerika haudmemädaniku tekitajale uuriti 5 mesilast võetud meeproove, mis kõik osutusid negatiivseks.

Kontrolliti ja analüüsiti mesinike poolt teavitatud juhtumitest, mis olid seotud mesilasperede hukkumisega enne talvitumisele seadmist. Teated saabusid Tartumaalt, Harjumaalt ja Järvamaalt paiknenud mesilatest. Mesilasperede hukkumise põhjuseks võib lugeda ebapiisavat varroalesta vastast ravi ja võimaliku ravimresistentsuse väljakujunemist enimlevinud ravimpreparaatide osas (Apistan, Bayvarol). Kahtlustada võib samuti taimekaitse mürkidest tuleneva mõjuga mesilasperede tervisele ja vastupanuvõime langemise suhtes haigustele.

Mesilasperede hukkumisele on saadud teateid 2012 talvitumise perioodil, mille täpsemad tulemused ja analüüs selgub peale kevadise langetiseproovide tulemuste analüüsimist.

3. Mesilaste haiguste koolituste ja infopäevade läbiviimine.

24.11.2011 Ministri vastuvõtt Tallinnas Põllumajandusministeeriumis mesindust puudutavates küsimustest. Vastuvõtul käsitleti mesilaste haiguste seire küsimusi ja mesilate registreerimist riiklikus registris.

26.11.2011 Mesindusalane õppepäev Jänedal. Ettekanne mesilaste haigustest ja selle avastamisest 2011.a ja mesilaste haiguste alase seire kavandamisest 2012.a tegevusjuhistest mesilaste haiguste puhkemisel ja nende tõrje.

08.01.2012 Mesinike koolitajate koolitus Olustveres. Loeng teemal mesilasperede suremuse ja kadude hindamine ning selgitamine.

03.02-05.02.2012 osavõtt Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsist Lätis Riias, arutelu ja konsultatsioonid osavõtvate maade mesinike liitude, ülikoolide ja uurimisasutuste esindustega Euroopa Liidu õigusaktide kohase mesindusalase arendustöö raames rahvuslike mesindusprogrammide täitmise teemadel perioodil 2010-2013, ettekanne mesilaste haiguste alasest järelevalvest Eestis ja haiguste alane olukord.

11.02.2012 Talvine vabariiklik mesinike teabepäev Põltsamaal, Põltsamaa Ametikoolis. Loeng teemal mesilasperede talvitumise olukorra hindamine ja tarulangetise seireanalüüside kogumisest 2012.a kevadel.

4. Koostöö ja info vahetamine mesilashaiguste alal

19.01.2012 Varroatoosi vastaste meetmete, ravi ja seire korraldamine Eestis- info saadetud seoses Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN poolt korraldatud varroatoosi alasele töögrupile.

20.01.2012 Küsimustik ja kommentaarid ameerika ja euroopa haudmemädaniku levimuse kohta andmete kogumiseks Euroopa Liidu maades. Saadetud Eesti kohta andmed (sellest osa

kogutud mesindusprogrammi raames). Bjørn Dahle¹ Selwyn Wilkins² Jean-Daniel Charrière³

¹ Norwegian Beekeepers Association, Dyrskuev. 20, NO 2040 Kløfta, Norway & Norwegian School of Veterinary Science, P.O. Box 8146 Dep, NO 0033 Oslo, Norway

² Food and Environment Research Agency, National Bee Unit, YO41 1LZ York, United Kingdom

³ Agroscope Liebefeld-Posieux ALP, Swiss Bee Research Centre, 3003 Bern, Switzerland

23.01.2012 Mesilaste tervishoiu alane küsimustik saadetud veterinaarlaborooriumi kaudu Age Kärssinile- mesilaste haiguste NRL küsimustik.

Seega oli alameetme 1.8 osas I poolaasta kulu kokku **1 473,03 eurot**, mis on **1 019,52 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast **2 492,55eurot**.

1.9. Rahvusvahelised nõupidamised, kongressid

Selle alameetme raames toimus Riias (Läti Vabariigis) 3. - 5. veebruar 2012.a Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakoosolek ja teaduskonverents, mille kulutusteks oli arvestatud osalemistasu kuni 5 inimesele, kes kasutavad saadud teadmisi ja informatsiooni Eesti mesindusprogrammi huvides. Kuna programmi eelarve seda võimaldas, siis otsustati kaasata ka kuues liige (2.meetme uus juht).

Riias (Läti Vabariigis) 3. - 5. veebruar 2012.a toimunud Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakoosolekule ja teaduskonverentsile lähetati Eesti Mesinike Liidu (EML) poolt väljastatud lähetus käskkirjade alusel 6 osavõtjat, kes osalesid Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsi aruteludes ja konsultatsioonides nii Soome, Rootsi, Taani ja Norra kui ka Läti ja Leedu mesinike liitude delegatsioonide liikmete ja erinevate maade mesindusprogrammide juhtide ja esindajatega Euroopa Liidu õigusaktide kohase mesindusalase arendustöö raames rahvuslike mesindusprogrammide 2010 – 2013 raames tegevussuundade ja programmide tegevuskavade täitmise üle järgmiselt:

- 1) Aleksander Kilk, Eesti Mesinike Liidu juhatuse esimees.
Lähteülesandeks oli osalemine Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsi aruteludes ja konsultatsioonides eelkõige osavõtivate maade mesinike liitude esinduste ja juhtidega Euroopa Liidu õigusaktide kohase mesindusalase arendustöö raames perioodi 2010 – 2013 rahvuslike mesindusprogrammide täitmise tulemustest 2011.a, samuti Euroopa Parlamendi ja Komisjoni ning COPA/COGECA meerühma uutest mesindusalastest algatustest.
- 2) Arvi Raie, Eesti mesindusprogrammi mesilashaiguste seire alameetme juht, Eesti Mesinike Liidu juhatuse liige.
Lähteülesandeks oli osalemine Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsi aruteludes ja konsultatsioonides eelkõige osavõtivate maade mesinike liitude, ülikoolide ja uurimisasutuste esindustega Euroopa Liidu õigusaktide kohase mesindusalase arendustöö raames rahvuslike mesindusprogrammide 2010 – 2013 täitmise tulemuste ja kogemuste teemadel, eriti mesilashaiguste seire, tõrje ja profülaktika alase tegevuse osas, sealhulgas vastava teavitustöö korraldamise ja teabematerjalide koostamise küsimustes, samuti mee ja teiste mesindussaaduste esmatootmise ja käitlemise üldhügieeni, terviseohutuse ja heade mesindustavade ning mesinike kui esmatootjate registreerimise ja arvestuse teemadel.
- 3) Aivar Raudmets, Eesti mesindusprogramm 2010-2013 projektijuht.
Lähteülesandeks oli osalemine Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsi aruteludes ja konsultatsioonides eelkõige kogemuste vahetamine ja

konsultatsioonid osavõtivate maade mesinike liitude delegatsioonide liikmete ja erinevate maade mesindusprogrammide juhtide ja esindajatega Euroopa Liidu õigusaktide kohase mesindusala arendustöö raames rahvuslike mesindusprogrammide 2010 – 2013 raames tegevussuundade ja programmide tegevuskavade täitmise üle, samuti koostöö küsimustes teabematerjalide väljaarendamises ja vahetamises eri maade vahel.

- 4) Taavi Tull, Eesti mesindusprogrammi tõuaretustöö meetme täitja.

Lähteülesandeks oli osalemine Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN 2012.a aastakonverentsi ja teadusseminari aruteludes ja konsultatsioonides eelkõige osavõtivate maade mesinike liitude delegatsioonide ja esindajatega seoses nende maade mesindusala tõuaretuse ja tõuparanduse alase tegevusega, seda eriti mesindusprogrammi 2010 – 2013 raames, sealhulgas mesilaste aretustööga nende haiguskindluse ja meetoodangu suurendamise eesmärgil.

- 5) Mart Kullamaa, Eesti Mesinike Liidu juhatuse liige.

Lähteülesandeks oli osalemine Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsi aruteludes eelkõige osavõtivate maade mesinike liitude esindustega Euroopa Liidu õigusaktide kohase mesindusala arendustöö raames rahvuslike mesindusprogrammide 2010 – 2013 senise perioodi täitmise tulemuste ja tegevuskavade teemadel erinevate meetmete raames, eriti mesindusala teabelevi erinevate vormide ja tehniliste lahenduste arendamise, samuti teabematerjalide vahetamise ja levitamise küsimustes.

- 6) Aado Oherd, Eesti mesindusprogrammi Varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid meetme juht.

Lähteülesandeks oli osalemine Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsi aruteludes eelkõige osavõtivate maade mesinike liitude esindustega Euroopa Liidu õigusaktide kohase mesindusala arendustöö raames rahvuslike mesindusprogrammide 2010 – 2012 perioodi täitmise vahekokkuvõtete ja -järeldeste teemadel, eriti varroatoosi ja sellega kaasnevate mesilasperede kahjustuste või ohtude, sealhulgas viirushaiguste tõrje ja profülaktika alase tegevuse osas, samuti mesinikele varroatoositõrje või -diagnostika teemaliste õppe- ja teabepäevade korraldamise ning vastava teavitustöö korraldamise ja teabematerjalide koostamise ning riikidevahelise teabevahetuse ja koostöö küsimustes.

Iga esindaja täitis individuaalset lähetusülesannet vastavalt oma tegevussektorile ning esitas vastavasisulise Lähetuse tegevuste kokkuvõtte-aruande.

Kuue Eesti osavõtja osavõtutasu tasuti Eesti Mesinike Liidu poolt pangaülekandega vastavalt Läti Mesinike Liidu (Latvijas Biškopības biedrība) esitatud arvetele.

Sellele lisandusid kahe sõiduauto transpordikulud vastavalt esitatud transpordikulu hüvitamise aruannetele.

Teistes riikides mesinduskongressidel ja konverentsidel osalemiseks ning teadmiste ja kogemuste saamiseks kavandatud 1597,79 eurot 2.aasta I poolaasta aruandeperioodil ei kasutatud.

Alameetme 1.9 raames toimunud tegevuste kulud aruandeperioodil olid kokku **1 276,50 eurot**, mis on **1 599,52 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast **2 876,02eurot**.

Meetme nr 1 Tehniline abi kulutuste kokkuvõte

Mesindusprogrammi 2010 – 2013 tegevuskavas 2. aasta I poolaasta kohta oli kavandatud kulude kalkulatsiooni kohaselt planeeritud kulude kogusummaks 1. meetme osas **37 404,97 eurot**.

Tegelikult moodustasid aruandeperioodi kulud **Tehniline abi** meetme nr 1 osas kokku **32 702,84 eurot**, mis on planeeritud kulusummast **4702,13 euro** võrra väiksem.

2. Varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid

Seoses juhtkomisjoni ettepanekuga (20.10.2011), kaaluda võimalust sõlmida leping kahe meetme 1.8 ja 2 osas kahe erineva inimesega, arutleti antud küsimust erinevate osapooltega. Potentsiaalseteks kandidaadideks olid: esimest programmiaastat juhtinud veterinaararst Arvi Raie ja veterinaararst Aado Oherd. Läbirääkimiste tulemusena osutus valituks veterinaararst **Aado Oherd** (leping 27.detsembril 2011.a) kelle ülesandeks on lepingu raames kavandada ja koordineerida varroatoosialase tõrje-, teavitus- ja arendustöö kõiki tegevusi.

Palgakulu

Vastavalt sõlmitud töövõtulepingule maksti töövõtjale, pärast töö üleandmise-vastuvõtmise aktile allakirjutamist esitatud arve alusel, lepingutäitmise tasu töö I etapi eest perioodil 27.12.2011 – 29.02.2012.a.

Transpordikulu

Aruandeperioodil 01.09.2011 – 29.02.2012.a tasuti meetme juhile lepinguga seotud tegevuste täitmiseks isikliku auto kasutamine I etapi transpordikulude katteks sõidupäevikul põhineva aruande alusel.

Aruandeperioodil 01.09.2011 – 29.02.2012.a olid meetme varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid tegevused järgmised:

- Valmistati ette Varroatoosiseire langetise uuringuks, milleks on kevadise tarulangetise seire 01.03.-30.04.2012 ja küsimustik mesilasperede 2011/2012 talvitumise kohta. Koostati vastav juhised tarulangetise proovivõtmiseks, proovide saatmiseks ja küsimustik mesilasperede talvitumise kohta 2011-2012.a. Vastavad juhised on avaldatud Eesti Mesindusprogrammi veebilehel <http://www.mesindusprogramm.eu>
- Aado Oherd esines ettekannetega varroatoosi monitooringu ja tõrjemeetodite tutvustamise ja olukorra selgitamise ning varroatoositõrje efektiivsete meetodite teemal järgmistel õppe- ja teabepäevadel:
  - 1) Talvisel vabariiklikul mesinike teabepäeval Põltsamaa Ametikoolis 11.02.2012.a. Loeng teemal: Varroatoosist ning varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid tegevusest 2012. a Eestis.
  - 2) Lisaks oli Aado Oherd tegev:
    - a. Sügisel vabariiklikul mesinike teabepäeval Jänedal 27.11.2011. Loeng teemal: Mesindust Soomes. Ülevaade 42. rahvusvaheliselt mesinduskongressilt Apimondia 2011. Janne Leimi soomekeelse ettekande vahendamine ja kommenteerimine.
    - b. Osales Mesinike koolitajate koolitusel Olustveres 07.-08.01.2012.a. Täiendades ühtlasi teiste lektorite ettekandeid omapoolsete asjakohaste küsimustega ja kommentaaridega.
- Aado Oherd võttis osa 03.02-05.02.2012.a Riias (Läti Vabariigis) toimunud Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakonverentsist ning kasutab saadud teadmisi ja informatsiooni Eesti mesindusprogrammi varroatoosialase tõrje-, teavitus- ja arendustöös.

Seega oli meetme 2.0 osas I poolaasta kulu kokku **296,72 eurot**, mis on **342,39 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast **639,11 eurot**.

3. Mee kvaliteedi määramine ja juhtimine

3.1. Mee analüüsid

Mesindusprogrammi 2010 – 2013 raames tellitakse programmi 2. aastal meekvaliteedi analüüsid teenuse osutamise lepingu vormis jätkuvalt firmalt Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ. Mee organoleptiliste ja füüsikalise-keemiliste näitajate analüüsid tehakse Eesti Keskkonnauuringute Keskuse Rapla laboratooriumis Anna Aunapi juhtimisel. Meeproovid ostetakse või hangitakse mesinikelt, meepäevadelt, laatadelt, turult ja kauplustest üle kogu Eesti. Peamiselt analüüsitakse Eestis toodetud mee proove, kuid vaatluse alla võetakse ka teatud kogus importmee proove, mis on ostetud kaubandusest. Vastavalt mesindusprogrammi 2010-2013 kavale tehakse meeanalüüsi aasta ulatuses kokku 110 proovi, sellest I poolaasta perioodil vastavalt 55 proovi.

Aruandeperioodil 01.09.2011.a kuni 29.02.2012.a uuriti EKUK Rapla laboratooriumis kokku 51 meeproovi organoleptilisi kvaliteedinäitajaid ja 51 meeproovi osas tehti ka füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate analüüs.

Seega korjati I poolaastal 4 proovi planeeritust vähem. Lepingu täitmiseks korjatakse ja uuritakse II poolaasta perioodil 01.03.-31.08.2012 veel 59 meeproovi, mis teeb kokku 110 meeproovi aastas.

Vastavalt mesindusprogrammi tegevuskavale ja 2. aasta detailsele kavale oli planeeritud uurida I poolaastal kokku 30 meeproovi õietolmu sisaldust.

Selle töö osas telliti I poolaastal 30 meeproovi õietolmuanalüüsi Eesti Keskkonnauuringute Keskuse Rapla laboratooriumis.

Lepingu täitmise eest tasuti veebruaris 2012.a Eesti Keskkonnauuringute Keskuse Rapla laboratooriumile vastavalt lepingutele esitatud arvete alusel.

3.2. Meeproovide kogumine, säilitamine, teavitamine, nõuanded

Alameetmes 3.2 kavandatud tegevuste täitmiseks sõlmiti töövõtuleping Anna Aunapiga. Selle töövõtulepingu alusel toimub mesindusprogrammi kogu mee kvaliteedi alase meetme tegevuste juhtimine ja teostamine, samuti meeproovide kogumine, analüüsitulemuste süstematiseerimine, hindamine, samuti mesinikele soovitude ning nõuannete koostamine ja levitamine.

Palgakulu

Vastavalt töövõtulepingule tasuti meetmejuhile, pärast töö üleandmise-vastuvõtmise aktile allkirjutamist lepingutäitmise tasu, I etapi eest perioodil 01.09.2011 – 30.11.2011.a ja II etapi eest perioodil 01.12.2011 – 29.02.2012.a, brutosummas, millest peeti kinni tulumaks ja mille alusel tasuti Maksu- ja Tolliametile sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmaksu.

Transpordikulu

Aruandeperioodil 01.03.-31.08.2011.a tasuti meetme juhile lepinguga seotud tegevuste täitmiseks isikliku auto kasutamine I ja II etapi transpordikulude katteks sõidupäevikul põhineva aruande alusel.

Meetme 3 kulude kokkuvõte

Mesindusprogrammi 2010 – 2013 tegevuskava ja 2. aasta I poolaasta kalkulatsiooni kohaselt oli kokku 3. meetme kulude maht I poolaastal kavandatud kogusummas **5 253,53 eurot**.

Tegelikult moodustasid 3. meetme kulud kolmanda aasta I poolaastal **5 200,51 eurot**, mis on planeeritud kulusummast **53,02 euro** võrra väiksem.

4. Mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö

Mesindusprogrammi 2010–2013 2. aasta I poolaastal juhtis Mesindusprogrammi 4. Meetme arendustegevust Aimar Lauge, kes tegutseb mesindusprogrammi raames töövõtulepingu alusel.

Tõuparandustöö meetme osas oli aruandeperioodil 2.aasta I poolaastal kavandatud peamiselt ettevalmistavad tegevused kevad-suviseks aktiivseks mesindushooajaks ja vastavateks meetme raames toimuvateks praktilisteks tõuparanduse arendustöödeks.

Palgakulu

Vastavalt sõlmitud töövõtulepingule maksti meetmejuhile, pärast töö üleandmise-vastuvõtmise aktile allkirjutamist esitatud arve alusel, lepingutäitmise tasu I etapi eest perioodil 01.09.2011 – 29.02.2012.a.

Transpordikulu

Aruandeperioodil 01.09.2011 – 29.02.2012.a tasuti meetme juhile lepinguga seotud tegevuste täitmiseks isikliku auto kasutamine I etapi transpordikulude katteks sõidupäevikul põhineva aruande alusel.

Materialid, vahendid ja muud kulud

Osteti 400 tk Apidea paarumistaru firmalt Beeworks OÜ.

Sealjuures koostas Aimar Lauge tõuparandustöö alase tegevuskava 2. aasta ulatuses.

4. Meetme aruandeperioodi 01.09.2011 - 29.02.2012 tegevused olid järgmised:

1. Osteti tõumaterjali paljundamiseks vajalikud Apidea paarumistarud (400tk) firmalt Beeworks OÜ, kelle pakutud hind oli ka kõige soodsam.
2. Toimus tõumaterjali paljundamiseks vajalike Apidea paarumistarude üleandmine tõumesilatele. Paarumistarud anti üle järgmiselt:
Buckfasti tõumesilale, vastutav isik Aimar Lauge, 138 tk
Itaalia tõumesilale, vastutav isik Jaanus Tull, 36 tk ja Janek Saarepuu, 40 tk. Kokku 76 tk.
Kraini tõumesilale, vastutav isik Priit Pihlik, 186 tk
3. Koostati mesilasperede arvukuse suurendamise taktika ja uute mesilasperede tootmise tehnoloogiliste võtete kohta vastav õppe/teabematerjal (väikestruktuur) emadekasvatusest:
Mesilasemade kasvatamine I ja II osa, 50 lk.
4. Toimus 4.meetme vaatlusmesilatele ühtse hindamis süsteemi ja tegevusjuhendi väljatöötamine. 4.meetme vaatlusmesila mesinike koolitati (teooria osa) sh tutvustati juhendmaterjali 27. veebruaril kl 13.00 - 16.00 toimunud teabepäeval Tartus, aadressil Kreuzwaldi 62 Eesti Maaülikooli ruumides. Selgitustööga jätkatakse ka II poolaastal.
5. Aimar Lauge esines ettekannetega mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö teemal järgmistel õppe- ja teabepäevadel:
  - 26-27.11.2011.a sügisene vabariiklik mesinike teabepäev Jänedal, Tapa vallas, Lääne-Virumaal Teema: Eesti mesindusalase tõuparandustöö tegevused 2011/2012.
  - 14.12.2011. a Tartu Aiandus- ja Mesindusseltsi korraldatud õppe- ja teabeõhtu, Soola tn. 1a. Teemal: Emadekasvatus ja aretus
  - 07.-08.01.2012.a Mesinike koolitajate koolitus Olustveres Teema: Mesilasperede hindamise alused
6. Tegeleti tõuemade tellimuste ettevalmistamise ja tellimuste koostamisega.

Seega oli meetme 4.0 osas 2.aasta I poolaasta kulu kokku **7 273,20 eurot**, mis on **2 760,93 euro** võrra väiksem planeeritud kulusummast **10 034,13 eurot**.

Kokkuvõte mesindusprogrammi 2010 – 2013 teise aasta esimese poolaasta kulude kohta

Mesindusprogrammi täitmise kava kohaselt oli 2. tegevusaasta I poolaastaks kavandatud kulude kogumaht planeeritud kogusummas 53 331,74 eurot.

Tegelikult täideti ja akteeriti ning tasuti I poolaasta jooksul programmi tegevuste eest kulude kogusumma 45 473,27 euro ulatuses, mis moodustab 85,26 % kavandatud tegevuste rahalisest mahust.

Kokkuvõte ja hinnang

Eesti Mesinike Liidu kui mesindusprogrammi 2010 - 2013 vastutava täitja poolt on EML juhatus hinnanud mesindusprogrammi 2. aasta I poolaasta tegevuskava täitmist ja tulemusi rahuldavaks.

Tehnilise abi meetme tegevusi ja tulemuslikkust võib hinnata rahuldavaks. Võrreldes eelmise (PR-7) aasta I poolaastaga on jäädud ka side ja kontorikuludes plussi. Teise aasta I poolaastast alles jäänud vahendeid on võimalik kasutada II poolaastal.

Koolitajate koolitust võib pidada õnnestunuks nii asukoha kui lektorite (eriti andragoogika lektori) valiku osas. Osavõtjad (enam-vähem samad, kui eelmisel aastal) jäid seminariga üldjoontes rahule, mis annab lootust koolituse jätkusuutlikusele. Planeeritud kulud jäid üsna eelarve piiridesse.

Nii vabariiklike kui kohalike õppe- ja teabepäevadega võib rahule jääda. Lektorite lähetuskulude kasutamisele tuleb olla endiselt ettevaatlik vajades kooskõlastamist II poolaasta võimalustega.

Üldjoontes võib alameetme Mesinike teavitamine, nõustamine täitmist lugeda rahuldavaks. Teabematerjalide koostamisega ja trükiettevalmistusega seotud kulude osas tekkinud ülekulu oli tingitud Eesti Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud töötasu alammäära muutmise, mida ei olnud võimalik ette näha. Teised selle alameetme kuluread jäid planeeritud eelarve piiridesse.

Teabelevi osas on mesindusprogrammi veebilehe loomine ennast õigustanud. Sellegipoolest vajab veebileht pidevat arendamist, eriti sisulise poole osas.

Nii varroatoosimeetme kui mesilasperede arvukuse suurendamise arendustöö põhiline osa toimub eelseisval aktiivsel mesindushooajal, seega teise poolaasta vältel. Esimesel poolaastal toimunud ettevalmistavaid tegevusi tuleks hinnata mõlemas üldiselt plaanipäraseks ja rahuldavaks. Varroatoosimeetme töös tekkis meetmejuhi vahetuse tõttu väikene seisak, kuid tänu mesinduse sügis-talvisele suhteliselt vaikselt ajale on võimalik uuel meetmejuhil vajalikud toimingud kevade eel korraldatud saada. Tõuparandustöö meetme arendustegevuste planeerimisel ja ettevalmistamisel oli I poolaasta tähelepanu koondunud väiketrükise koostamisele ning 4.meetme vaatlusmesilate mesinikele tegevusjuhendi väljatöötamisele ja tutvustamisele.

Koostas:

Aivar Raudmets
Eesti mesindusprogrammi projektijuht
07. märtsil 2012.a.

Muudetud 23.03.2012.a.